

Література

1. Бубенко П. В. Ключові моменти формування регіональних інноваційних систем в Україні / П. В. Бубенко // Економіка України. - 2007. - № 8. - С. 33-39.
2. Бондарчук Н. В. Державна політика розвитку інноваційного потенціалу регіонів України : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / Н. В. Бондарчук / Чорномор. держ. ун-т ім. П. Могили. — Миколаїв, 2011. — 36 с.
3. Гресь-Євреїнова С.В. SMM як фактор розвитку туризму в Україні [Текст] / Зацепіна Н., Гресь-Євреїнова С., Шелеметьєва Т. // Innovative development of the economy: global trends and national features. - Collective monograph. – Lithuania: Publishing House “Baltija Publishing“, 2018. – 716 p. - P. 575-589.
4. Зайцева В.М., Кукліна Т.С., Корнієнко О.М. Формування іміджу України шляхом розвитку її регіонів // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. - № 5 (16). – Режим доступу до ресурсу: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/16-2018-ukr>
5. Шелеметьєва Т. В. Теоретичні аспекти феномену трансформації національної економіки. Причорноморські економічні студії. 2016. № 8. С. 296–301.
6. Nykonenko, S. Assessment of tourism industry clustering potential [Текст] / S.Nykonenko, A.Bezkhlіbna, T.But // Scientific Papers of the University of Pardubice, Series D. – 2018. – p. 44.
7. Zaitseva V., Tsviliy S., Bublei G. Innovation facilities of the tourist business of small and medium enterprises of the region // Roczniki Ekonomiczne KPSW w Bydgoszczy. Poland. 2019. №12. pp. 201-212.

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ПРАЦІ МАЛЕНЬКИХ МІСТ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ (ВИПАДОК СТАРОБІЛЬСЬКА)

І.С. Гоженко, студентка 3 курсу ННІМВСПН

Л.І. Верховод, кандидат соціологічних наук, доцент

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Актуальність: Працевлаштування – одна з найактуальніших проблем сучасного українського суспільства. Найбільш гострою вона є для представників так званого прекаріату (за Г. Стендінгом). Обмежена пропозиція на ринку праці зумовлює безробіття, яке стає більш поширеним в кризові періоди життя суспільства. Так, початок воєнного конфлікту на Сході України актуалізував проблему працевлаштування на теренах нашої держави.

За даними Державної служби статистики України рівень безробітного населення у віці 15-70 років складав : у 2012 році – 7,6%; у 2013 році – 7,3%; у 2014 році – 9,3%; у 2015 році- 9,1%; у 2019 році- 8,2% [1].

Станом на 2019 рік рівень безробіття дещо зменшується, що свідчить про позитивні зрушення в економіці. Але через пандемію коронавірусу у квітні

2020 року рівень безробіття знову збільшується. «Якщо у березні офіційно зареєстрованих безробітних в Україні було 349 тисяч осіб (реальний же рівень в рази більший), то уже в квітні цей показник сягнув 457 тисяч, у травні – 511 тисяч, а в червні – 517 тисяч осіб. І тільки з липня почалося зменшення цієї цифри – до 506 тисяч, і в серпні – до 474 тисяч. Загалом же, з початку карантину в Україні статус безробітного отримали майже 432 тисячі осіб (станом на кінець серпня), що на 67% більше, ніж за аналогічний період торік» [2].

Особливо гострою проблема працевлаштування стає для невеликих міст та містечок, одним із яких є Старобільськ. Унікальність Старобільська наразі полягає у його близькості до лінії розмежування сторін конфлікту на Сході України. В типове маленьке містечко були евакуйовані організації з обласного центру – Луганська. Це принципово змінило соціально-професійну структуру населеного пункту. До Старобільська були переведені ДЗ Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання», Луганський прикордонний загін. Разом з організаціями переїхала і певна частина працівників та членів їх сімей.

Коронавірус вніс свої корективи в життя маленького містечка та ще більш загострила проблему працевлаштування. З огляду на це вважаємо актуальним виявлення особливостей ринку праці в маленькому місті в умовах пандемії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема працевлаштування вивчається багатьма дослідниками у сфері соціології, економіки, психології та педагогіки, серед яких знаходимо імена Б. Гайзер, С. Блок, Т. Бейтс, Р. МакКвейд, К. Ліндсей, М. Йорк, Р. Найт, Р. Дірінг, Дж. Хілладж, Е. Поллард, М. Фугейт, А. Кінікі, Б. Ашфорт, Л. Харві, Л. Дакре Поол та П. Севелл, А. Форрієр та Л. Уельс, Е. Бернтссон та інших [3, с. 124].

Дослідженням проблеми працевлаштування займаються українські вчені – Е. Лібанова, О. Грішнова, П. Мазурок, М. Корчун, В. Покрищук, І. Л. Петрова, О. М. Балакірева, О.В. Валькована, О.В. Іващенко, О.М та ін. Результати вивчення проблем маленьких містечок представлені в роботах І. Кононова [4], С. Хобти [5], Л. Верховод [6].

Виклад основного матеріалу дослідження.

Старобільськ – місто площею 13,32 кв. км, районний центр Луганської області. Кількість населення: 16 917 (01.01.2018). Густота населення 1291 осіб/км² [7, с. 11].

Що стосується виробничого потенціалу міста Старобільська, то він представлений підприємствами машинобудування та металообробки, сільського господарства, харчової промисловості, логістики, будівництва та житлово-комунального господарства. У місті працюють наступні підприємства: ТОВ «Старобільський машинобудівний завод»; ПАТ «Старобільський молокозавод»; ПП «Старобільський завод продовольчих товарів»; «Старобільське міжрайонне управління по експлуатації газового господарства»;

ТОВ «Завод фруктово-мінеральних вод «Айдар плюс»; ТОВ «Старобільський елеватор»; ВАТ «Старобільська міська друкарня» [7, с. 11].

В Старобільському районі розташовано 3 вищих навчальних заклади та 2 професійних ліцеї.

Невелике місто не може запропонувати людині багато варіантів для працевлаштування. Як правило, в містечках в аграрному регіоні потрібні люди для праці у сфері послуг та сільськогосподарському виробництві, де рівень зарплати не дуже високий.

Одним із показників попиту та пропозиції на ринку праці є об'яви у місцевих газетах. У якості прикладу проаналізуємо найбільш популярне видання у місті – «Телегазета». Нами був проведений контент-аналіз газетних об'яв (проміжні результати представлені в одній з наших публікацій[8]), у порівняльному розрізі – до карантину, пов'язаного з пандемією коронавірусу, під час жорсткого карантину та після послаблення карантину. Аналіз проводився за наступними параметрами: кому пропонують роботу, що за вакансії і скільки їх; хто шукає роботу, на які робочі місця претендують.

Середньотижнева пропозиція пошуку та надання роботи представлена в табл. 1.

Таблиця 1. Середньотижнева пропозиція пошуку та надання роботи в «Телегазеті»

	До карантину	Під час жорсткого карантину	Після послаблення карантину
Середньотижнева кількість пропозицій щодо працевлаштування	25	15	19
Середньотижнева кількість об'яв щодо пошуку роботи	9	10	7

На основі отриманих даних можна зробити висновок, що загалом в газеті більше оголошень з надання роботи, ніж з пошуку (в середньому у два-три рази більше). Але всі вони мають одну направленість та пов'язані з наданням роботи в більшості випадків низькокваліфікованим працівникам. Карантин зумовив зменшення пропозицій щодо працевлаштування. Дана тенденція є характерною для всієї країни, що цілком закономірно в нинішніх умовах.

Результатом дослідження також стало виявлення найбільш згадуваних професій серед людей, які шукають роботу – різноробочий, доглядальниця, охоронець, вантажник; серед об'яв з надання роботи – продавець, кухар, офіціант, водій та різноробочий.

Карантин найбільше вдарив по сфері послуг і, як наслідок, зумовив зменшення пропозицій на ринку праці Старобільська.

Отже, маленьке місто в аграрному регіоні може запропонувати невелику кількість потенційних місць працевлаштування. Фіксується постійний попит на низько кваліфікованих робітних, де рівень зарплати невисокий. На важку працю з невеликою оплатою бажаючих не дуже багато.

Місту потрібно розширювати свою спеціалізацію та впроваджувати нові технології. Таким чином збільшиться попит та пропозиції на ринку праці, що буде сприяти розвитку малого містечка.

Література

1. Державна служба статистики України. Основні показники ринку праці у 2010-2019 роках. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/rp/ean/ean_u/arh_osp_rik_u.htm (дата звернення: 08.11.2020)
2. Як пандемія COVID-19 змінила ринок праці в Україні. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3104312-ak-pandemia-covid19-zminila-rinok-praci-v-ukraini.html> (дата звернення: 08.11.2020)
3. Озимко М. В. Моделі працевлаштування випускників вищих навчальних закладів у західній соціології / М.В. Озимко // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. :Соціологія. – 2014. – Т. 234, Вип. 222. – С. 123-128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdusoc_2014_234_222_27.(дата звернення: 11.11.2020)
4. Масова свідомість в зоні воєнного конфлікту на Донбасі. Монографія. Науковий редактор І. Ф. Кононов. Старобільськ: ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2018.
5. Хобта С. В. Вивчення масової свідомості та її динаміки в соціологічному дослідженні / С. В. Хобта // Грані. - 2016. - № 138. - С. 78-85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2016_138_15. (дата звернення: 11.11.2020)
6. Verkhovod L. (2019). Особливості інтерпретації корупції та хабарництва в науковому та суспільному дискурсі сучасної України // *Грані*. – 2019. – №22(1). – С. 86-94. URL: <https://doi.org/10.15421/171911> (дата звернення: 11.11.2020)
7. Стратегія розвитку міста Старобільська. URL: https://starobelsk.lg.ua/images/docs/sesii/sklykannja_7/sesija_7_36/r_36_1.pdf (дата звернення: 11.11.2020)
8. Гоженко І. С., Верховод Л. І. Проблема працевлаштування в маленьких містечках (випадок Старобільська). Збірка матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Урбаністичні студії: сучасний стан та перспективи розвитку» (м. Дніпро, 25 вересня 2020 р.) / відп. за випуск, професор В.В. Кривошеїн. Д.: Видавничо-поліграфічний дім «Формат А+», 2020. С. 10 – 13.